

SCHEIDSGERECHT GEZONDHEIDSZORG

Kenmerk: 08/28

Het Scheidsgerecht, samengesteld als volgt:
Mr. H.F.M. Hofhuis, wonende te 's-Gravenhage, voorzitter,
Drs. E.G. Coerkamp, wonende te 's-Gravenhage
Drs. R.V.W.M. Lantain, wonende te Velp, arbiters,
bijgestaan door mr. M. Bitter, griffier,
heeft het navolgende arbitraal vonnis gewezen

in de zaak van:

dr. A.,
wonende te Z.,
dermatoloog,

eiser in de hoofdzaak,
eiser in het incident tot het treffen van voorlopige voorzieningen,
gemachtigde: mr. dr. L.A.P. Arends,

tegen

de Stichting "B",
gevestigd te IJ.,

verweerster in de hoofdzaak,
verweerster in het incident tot het treffen van voorlopige voorzieningen,
gemachtigde: prof. mr. J.H. Hubben

Partijen worden hierna aangeduid als "A." of "eiser", respectievelijk als "het Ziekenhuis" of "verweerster".

1. De procesgang

- 1.1 A. heeft met een brief van 7 november 2008 van zijn gemachtigde een geschil aanhangig gemaakt bij het Scheidsgerecht. Bij memorie van eis van 24 december 2008, voorzien van producties, heeft hij het Scheidsgerecht verzocht:
- primair:*
te vernietigen het besluit van het Ziekenhuis van 9 oktober 2008 tot opzegging van de toelatingsovereenkomst tussen A. en het Ziekenhuis, en
- subsidiair:*
bij in stand blijven van de opzegging, het Ziekenhuis te veroordelen tot betaling van een schadeloosstelling aan A. van een bedrag van € 200.000,-- en voorts tot betaling van goodwill aan hem, berekend volgens de richtlijn van de Orde van Medisch Specialisten.

A. vordert voorts dat het Ziekenhuis wordt veroordeeld in de kosten van rechtsbijstand in het kader van deze procedure aan zijn zijde, alsmede in de kosten van het Scheidsgerecht.

- 1.2 Het Ziekenhuis heeft verweer gevoerd bij memorie van antwoord (met producties) en concludeert daarin tot niet-ontvankelijkheid van A. in zijn vordering, althans ontzegging van die vordering, met veroordeling van A. in de kosten van deze procedure, en die van de raadsman van het Ziekenhuis daaronder begrepen.
- 1.3 A. heeft bij aanvullende memorie van eis (met producties) van 10 maart 2009 gevorderd dat het Scheidsgerecht het Ziekenhuis zal gelasten een onafhankelijke deskundige te benoemen teneinde te onderzoeken welke aanpassingen nog nodig zijn om tot een aanvaardbaar niveau van patiëntenzorg te komen en onnodige belasting van medewerkers te voorkomen en voorts de deskundige op te dragen zijn bevinden neer te leggen in een onderzoeksrapport, met veroordeling van partijen om op basis van het bedoelde deskundigenonderzoek met elkaar in overleg te treden ter oplossing van het geschil over de inrichting van de poli.
- 1.4 Ook tegen deze aanvullende eis heeft het Ziekenhuis verweer gevoerd, en wel bij nadere memorie van antwoord ingediend op 6 april 2009.
- 1.5 A. heeft voorts aan de voorzitter van het Scheidsgerecht verzocht – bij verzoek voorlopige voorziening/aanvullende memorie van eis van 27 maart 2009 – de navolgende voorlopige voorzieningen te treffen:
primair:
schorsing van het besluit van 9 oktober 2008 van het Ziekenhuis om de toelatingsovereenkomst met A. op te zeggen tegen 10 april 2009, totdat het Scheidsgerecht op de eis van A. heeft beslist, A. toe te staan zijn werkzaamheden op de poli volledig te hervatten en A. weer toe te staan gebruik te maken van de diensten van zijn secretaresse, mevrouw C., een en ander met het verbod voor het Ziekenhuis om de kosten die het Ziekenhuis in deze periode voor de waarneming op de poli dermatologie maakt, in rekening te brengen bij A, met verbeurte van een dwangsom van € 2.500,- voor iedere dag dat het Ziekenhuis A. belet op de poli werkzaam te zijn en gebruik te maken van de diensten van zijn secretaresse of van andere werknemers van de poli dermatologie;
subsidiar:
een onmiddellijke voorziening die de voorzitter van het Scheidsgerecht adequaat en aangewezen acht.
- 1.6 Het Ziekenhuis heeft ook deze voorlopige voorzieningen bestreden bij de voormelde nadere memorie van antwoord van 6 april 2009. Het Ziekenhuis heeft geconcludeerd tot afwijzing van de primaire vordering van A., in het bijzonder door niet over te gaan tot de door A. verzochte schorsing van de opzegging van de toelatingsovereenkomst, doch door vonnis te wijzen (in de hoofdzaak, zo verstaat het Scheidsgerecht het Ziekenhuis op dit punt), in welk geval het Scheidsgerecht niet toekomt aan de primaire vorderingen in het kader van deze voorlopige voorzieningen. Subsidiar heeft het Ziekenhuis bepleit dat, voor het geval dat het Scheidsgerecht de primaire vordering van A. mocht toewijzen, aan hem slechts wordt toegestaan zijn werkzaamheden te hervatten met onvoorwaardelijke aanvaarding van de voorwaarden zoals neergelegd in de brief van het Ziekenhuis van 27 maart 2009 (productie 95), onder afwijzing van alle overige vorderingen.

- 1.7 De gemachtigden van beide partijen hebben nog enige aanvullende producties toegezonden aan het Scheidsgerecht. A. heeft in totaal 76 producties overgelegd, het Ziekenhuis 96.
- 1.8 De mondelinge behandeling heeft plaatsgevonden te Utrecht op woensdag 8 april 2009. Het Ziekenhuis was vertegenwoordigd door de heer D. en mevrouw E., voorzitter respectievelijk secretaris van de raad van bestuur, terwijl aan de zijde van het Ziekenhuis ook aanwezig was de heer F., gynaecoloog en voorzitter van het bestuur van de Vereniging Medische Staf van het Ziekenhuis. A. was aanwezig met zijn echtgenote en dochter en tezamen met zijn raadsman en met diens kantoorgenoot mr. P.J.M. van Wersch.
De gemachtigden van partijen hebben aan de hand van pleitnotities de wederzijdse standpunten toegelicht.
- 1.9 Na een korte schorsing tijdens deze mondelinge behandeling heeft het Scheidsgerecht bij monde van de voorzitter meegedeeld, kort gezegd, dat het Scheidsgerecht geen gronden ziet voor toewijzing van de primaire vordering van A.. De voorzitter heeft hieraan toegevoegd dat hieruit volgt dat de door A. gevorderde voorlopige voorzieningen eveneens worden afgewezen.

2 Het geschil en de vordering

- 2.1 A., geboren op 9 november 1945 en dus thans 63 jaar oud, is sedert 1 november 1987 als dermatoloog toegelaten tot het G. Ziekenhuis te IJ. Hij is werkzaam in een eenmanspraktijk, aanvankelijk op basis van acht à negen dagdelen patiëntgebonden poliklinische zorg en sedert 1 mei 2007 op basis van zeven dagdelen, met dien verstande dat deze omvang een van de geschilpunten tussen partijen vormt.
- 2.2 De toelating van A. is destijds vastgelegd in een overeenkomst van juli 1987 tussen de stichting G. en A.. Artikel 21 van deze overeenkomst voorziet in de mogelijkheid van opzegging door (het bestuur van) de stichting op grond van gewichtige redenen van zodanige klemmende aard dat redelijkerwijze van de stichting niet kan worden gevergd de overeenkomst te continueren. De termijn van opzegging bedraagt zes maanden. Tot opzegging gaat het bestuur niet over dan nadat de specialist en het stafbestuur zijn gehoord. De overeenkomst voorziet in de mogelijkheid van beroep bij het Scheidsgerecht.
- 2.3 Het G. Ziekenhuis is op 1 januari 2000 gefuseerd met het H. Ziekenhuis te X.. In het laatstgenoemde ziekenhuis wordt de dermatologie beoefend door drie dermatologen, tezamen vormend de maatschap W.-X.. Een samenwerking tussen de praktijk van A. en de maatschap W.-X. is in de loop van de jaren nooit tot stand gekomen, ook niet in de vorm van een waarneming.
- 2.4 In de eerste helft van de jaren negentig van de vorige eeuw zijn er problemen gerezen over en naar aanleiding van (het gebrek aan) samenwerking tussen A. en de maatschap W.-X.. Een opzegging van de toelatingsovereenkomst met A. door het Ziekenhuis in 1997 heeft geleid tot een eerdere procedure bij het Scheidsgerecht. In het kader van deze procedure is een externe begeleider, prof. mr. P.C.M. I., aangesteld. Diens bemiddeling en adviezen hebben geen werkelijke oplossing teweeggebracht. Bij vonnis van 30 augustus 2001 heeft het Scheidsgerecht de opzegging nietig verklaard. Later is enkele malen drs. J. als externe rapporteur ingeschakeld. Ook diens onderzoek heeft geen succes gehad. Ditzelfde is gebeurd met de werkzaamheden van een begeleidingscommissie vanuit de medische staf van het Ziekenhuis, die onder meer in 2004 heeft gerapporteerd. Vervolgens is er een zogeheten voorzittersoverleg gevormd, met onder meer

de voorzitter van de raad van het bestuur van het Ziekenhuis en de voorzitter van de medische staf. Telkens zijn de mogelijkheden besproken voor een betere samenwerking en/of een uitbreiding van de formatie voor dermatologie te IJ..

- 2.5 De raad van bestuur van het Ziekenhuis heeft met een brief van 9 oktober 2008 (hierna “de opzeggingsbrief”) de toelatingsovereenkomst met A. opgezegd tegen 10 april 2009 en dus met inachtneming van een termijn van zes maanden. Kort samengevat houden de gronden voor deze opzegging het volgende in. A. veronachtzaamt ondanks waarschuwingen van de zijde van het Ziekenhuis op ernstige wijze de plichten die de toelatingsovereenkomst hem oplegt en bemoeilijkt voorts de samenwerking in het Ziekenhuis zodanig dat voortzetting van zijn werkzaamheid in redelijkheid van het Ziekenhuis niet kan worden gevegd. Aan deze opzegging ligt mede een positief advies van het bestuur van de medische staf van het Ziekenhuis ten grondslag.
- 2.6 A. betwist de gerechtvaardigdheid van de opzegging. Hij stelt, kort samengevat, dat er op zijn vakmatige handelen niets valt aan te merken en dat de schuld van het gebrek aan samenwerking tussen de dermatologen ten onrechte eenzijdig bij hem wordt gelegd.

3. De bevoegdheid van het Scheidsgerecht

Op grond van het aangehaalde artikel 21 van de toelatingsovereenkomst van partijen is het Scheidsgerecht bij uitsluiting bevoegd het geschil tussen partijen te beoordelen, nu het hier een geschil betreft dat is ontstaan door of naar aanleiding van deze toelatingsovereenkomst.

4 De beoordeling van het geschil

- 4.1 Het hoofdpunt van het geschil wordt gevormd door de vraag of het Ziekenhuis op toereikende gronden de toelatingsovereenkomst met A. heeft opgezegd. Hieraan gaat de formele vraag vooraf of deze opzegging door de raad van bestuur van het Ziekenhuis heeft kunnen geschieden of dat – zoals A. stelt – de raad van toezicht van het Ziekenhuis het hiervoor bevoegde orgaan was.
- 4.2 Het Scheidsgerecht verwerpt deze stelling van A.. Het Ziekenhuis – dus verweerster – is de rechtsoptvolgster onder algemene titel van de stichting genaamd G. Ziekenhuis, die destijds de toelatingsovereenkomst met A. heeft gesloten. Dit betekent dat de rechten en verplichtingen van de laatstgenoemde stichting van rechtswege zijn overgegaan op het Ziekenhuis. Het opzeggen van een toelatingsovereenkomst is een bestuurlijke aangelegenheid, die blijkens de statuten van het Ziekenhuis tot de taken van zijn raad van bestuur behoort. Niet van belang is hierbij dat partijen na de fusie niet een nieuwe toelatingsovereenkomst hebben vastgelegd.
- 4.3 In het conflict tussen partijen gaat het in het bijzonder om (1) de continuïteit van de patiëntenzorg, waartoe als belangrijk aspect behoort de waarneming van A. gedurende diens afwezigheid en in de avond- en weekenduren, en vooral de wijze waarop in die continuïteit moet worden voorzien en wie daarvoor de verantwoordelijkheid draagt, alsmede om (2) de samenwerking – of het gebrek daaraan – tussen A. en de maatschap van dermatologen te W.-X.. Volgens A. zijn de problemen rond zijn praktijk vooral terug te voeren op de non-coöperatieve houding van de maatschap te X.. Volgens het Ziekenhuis toont A. zich niet bereid om in goed overleg afspraken te maken in het belang van de vereiste continuïteit en komt hij, als dergelijke afspraken al eens zijn gemaakt, daarvan terug.

- 4.4 Op basis van het ampele debat van partijen en de lange voorgeschiedenis daarvan concludeert het Scheidsgerecht dat in elk geval sprake is van een zodanig verstoorde verhouding tussen partijen dat voortzetting van de toelatingsovereenkomst van het Ziekenhuis in redelijkheid niet kan worden gevegd. Dit levert de in artikel 21 van de toelatingsovereenkomst omschreven gewichtige redenen van klemmende aard op, die de opzegging rechtvaardigen. Alle pogingen, ook met hulp van derden, om partijen tot elkaar te brengen hebben gefaald. Blijkens het onder 2.5 aangehaalde advies van het bestuur van de medische staf ziet ook deze staf geen heil in voortzetting van A.'s toelating. Herstel van de verhoudingen met een werkbare uitkomst valt niet te verwachten. Illustratief hiervoor zijn de toonzetting en de formulering van (ook recente) brieven van A. zelf. Er is dus alleszins voldaan aan de eis die artikel 21 van de toelatingsovereenkomst stelt voor een opzegging door het Ziekenhuis. Dit betekent dat – geheel afgezien van de hierna te bespreken schuldvraag – de primaire vordering van A. dient te worden afgewezen. Terugkeer van hem in het ziekenhuis van verweerster is geen reële mogelijkheid. Gevolg hiervan is dat de toelating van A. per 10 april 2009 is geëindigd.
- 4.5 Reeds hieruit volgt dat voor toewijzing van A.'s vordering – in het incident ten overstaan van de voorzitter van het Scheidsgerecht – tot het treffen van de onder 1.5 omschreven voorlopige voorzieningen geen plaats is. Met uitzondering van het gevorderde met betrekking tot de kosten voor de waarneming gaan alle onderdelen van deze vordering immers uit van terugkeer van A., en daarvan kan geen sprake zijn. Ter zitting heeft de voorzitter naar aanleiding van de vordering van A. om het Ziekenhuis te verbieden aan hem de kosten in rekening te brengen die het Ziekenhuis in de periode voor de waarneming op de poli dermatologie maakt, partijen in overweging gegeven hiervoor een regeling te treffen voor de periode (tot 10 april 2009) zolang de toelatingsovereenkomst bestaat. Partijen hebben laten weten daaromtrent in onderling overleg een regeling te kunnen bereiken, zodat (de voorzitter van) het Scheidsgerecht het desbetreffende onderdeel van deze vordering verder onbesproken kan laten.
- 4.6 Doordat de opzegging van de toelatingsovereenkomst in stand blijft, komt het Scheidsgerecht evenmin toe aan de onder 1.3 weergegeven vordering van A. die strekt tot benoeming van een deskundige die onder meer moet beoordelen welke aanpassingen nog nodig zijn om tot een aanvaardbaar niveau van patiëntenzorg te komen. Ditzelfde geldt voor het gedeelte van de vordering dat betrekking heeft op hetgeen zou moeten gebeuren na het onderzoek van de bedoelde deskundige.
- 4.7 Nu het einde van de toelatingsovereenkomst, met ingang van 10 april 2009, vaststaat, komt het Scheidsgerecht toe aan behandeling van de subsidiaire vorderingen van A., strekkende tot toekenning aan hem van een schadeloosstelling ten bedrage van € 200.000,-- en betaling van goodwill op basis van de richtlijn van de Orde van Medisch Specialisten.
- 4.8 Voor betaling van schadeloosstelling na een regelmatige opzegging (dat wil zeggen een opzegging die in overeenstemming is met hetgeen de toelatingsovereenkomst daarover bepaalt) is slechts plaats als (i) de gewichtige redenen die tot de opzegging hebben geleid in overwegende – of op zijn minst genomen aanzienlijke – mate aan het Ziekenhuis te wijten zijn of als (ii) er overigens gronden van billijkheid aanwezig zijn voor een veroordeling van het Ziekenhuis tot vergoeding van de desbetreffende schade.
- 4.9 Naar het oordeel van het Scheidsgerecht doen deze gevallen zich hier niet voor. Hierbij kan een groot deel van de voorgeschiedenis in het midden blijven. Vóór en na de eerdere – door het Scheidsgerecht vernietigde – opzegging door het Ziekenhuis hebben beide partijen zich

gedurende lange tijd ingespannen om voortgaande samenwerking mogelijk te maken. Hiertoe zijn, zoals overwogen, in de loop van de jaren vele pogingen ondernomen, waarbij de opeenvolgende voorzitters van de raad van bestuur langdurig een actieve rol heeft gespeeld en ook diverse deskundige derden zijn ingeschakeld. Samengevat komt het Scheidsgerecht dienaangaande tot de volgende bevindingen. A. miskent zijn primaire verantwoordelijkheid voor een goede waarneemregeling van zijn praktijk. Het feit dat een dergelijke regeling al gedurende vele jaren niet is tot stand gekomen is dus in belangrijke mate aan hem toe te schrijven. Hij kan dit niet in volle omvang op het Ziekenhuis afschuiven. Hieraan doet niet af dat aannemelijk is geworden dat de drie dermatologen van de maatschap W.-X. zich bij herhaling weinig constructief hebben getoond. A. is op cruciale momenten teruggekomen van eerdere toezeggingen of van door hem gewekte verwachtingen betreffende normalisering van de verhoudingen. Dit betrof onder meer een uitbreiding van de formatie van dermatologen, met een dienovereenkomstige verlichting van de taken van A.. Huisartsen in de regio hebben meermalen hun zorg geuit over (de continuïteit van) de dermatologische zorg in zijn regio. Het bestuur van de medische staf van het ziekenhuis van verweerster spreekt over een “volstrekt uitzichtloze situatie terwijl de kwaliteit van de patiëntenzorg in het geding is”. Volgens het stafbestuur negeert A. de zorg van dit bestuur over de dermatologie in IJ. en in het bijzonder de lange wachttijden daar. In zijn brieven aan de raad van bestuur van het Ziekenhuis, ook en met name van recente datum, kiest A. bewoordingen die nodeloos grievend zijn en reeds op zichzelf in de weg staan aan werkbare verhoudingen.

- 4.10 Dit alles leidt het Scheidsgerecht tot het oordeel dat zich niet het geval voordoet dat de gewichtige redenen die de opzegging hebben gerechtvaardigd, in overwegende of aanzienlijke mate aan het Ziekenhuis te verwijten zijn geweest. Hieraan doet niet af dat de medisch-inhoudelijke kwaliteiten van A. niet ter discussie staan. Het Scheidsgerecht is wel van oordeel dat aan het Ziekenhuis het verwijt kan worden gemaakt dat het in onvoldoende mate *zijn* verantwoordelijkheid heeft genomen op het punt van een goede en continue patiëntenzorg, bijvoorbeeld door het geven van een aanwijzing aan alle toegelaten dermatologen, die kennelijk bij voortdoring niet in staat zijn gebleken onderling tot goede afspraken te komen. Maar dit verwijt is tegenover de aan A. toe te schrijven oorzaken van het ontbreken van een adequate waarneemvoorziening en het gebrek aan samenwerking van onvoldoende gewicht om reden te kunnen geven voor een veroordeling van het Ziekenhuis tot betaling van enig bedrag aan A. wegens schadeloosstelling ter zake van het eindigen van diens toelating. Er zijn geen gronden van billijkheid aanwezig om (een deel van) de schade van A. ten gevolge van de opzegging voor rekening van het Ziekenhuis te brengen. Hier doet zich ook niet het geval voor dat de gevolgen van de opzegging voor A. te ernstig zijn in verhouding tot het belang van het Ziekenhuis bij de beëindiging van de toelating per 10 april 2009 zonder verdere financiële verplichtingen (anders dan die welke hierna in 4.10 aan de orde komen).
- 4.11 Het Ziekenhuis heeft A.'s vordering ten aanzien van de aan hem toekomende goodwillvergoeding niet bestreden. Het Scheidsgerecht acht dit onderdeel van de eis toewijsbaar.
- 4.12 Ten aanzien van de proceskosten komt het Scheidsgerecht tot het volgende oordeel. Er zijn termen om de kosten van het Scheidsgerecht ten laste van het Ziekenhuis te brengen. Voor het overige dienen partijen elk de eigen kosten te dragen, ook die welke zijn gemaakt met betrekking tot het verzoek tot het treffen van voorlopige voorzieningen. Gelet op de uitkomst van deze procedure bestaat voor een verdergaande tegemoetkoming aan A. geen grond.

5. De beslissing

Ten aanzien van de door A. gevraagde voorlopige voorzieningen wordt het navolgende vonnis gewezen:

De voorzitter van het Scheidsgerecht wijst het verzoek van A. tot het treffen van voorlopige voorzieningen af. Iedere partij dient de eigen kosten te dragen.

In de hoofdzaak wijst het Scheidsgerecht het navolgende vonnis:

- 5.1 Het Ziekenhuis dient aan A. een vergoeding ter zake van goodwill te betalen overeenkomstig de richtlijn van de Orde van Medisch Specialisten.
- 5.2 De kosten van het Scheidsgerecht, ten bedrage van € 5.277,--, komen voor rekening van het Ziekenhuis en zullen worden verhaald op het door A. betaalde voorschot, met de verplichting voor het Ziekenhuis om het genoemde bedrag aan A. te vergoeden.
- 5.3 De vordering van A. wordt voor het overige afgewezen.
- 5.4 De overige kosten komen ten laste van beide partijen, en wel aldus dat iedere partij de eigen kosten draagt.

Dit vonnis is gewezen te Utrecht op 19 mei 2009 en op die datum aan partijen verzonden.